

SZCZEGÓŁOWY

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Z JĘZYKA POLSKIEGO

DO PODRĘCZNIKA *MYŚLI I SŁOWA*

KLASA 2 GIMNAZJUM

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Rozdział I. Światło ludzkiego rozumu					
Ignacy Krasicki <i>Bajki</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega antropomorfizacja – cytuje fragmenty zawierające morał – rozpoznaje bajkę wśród innych gatunków literackich – pisze proste opowiadanie – tworzy proste zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje z tekstów przykłady antropomorfizacji – formułuje morał utworów – odróżnia bajkę epigramatyczną od narracyjnej – pisze opowiadanie – tworzy zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcję antropomorfizacji – omawia morały utworów – wymienia cechy bajki jako gatunku – pisze ciekawe opowiadanie – tworzy rozbudowane zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady antropomorfizacji w innych tekstach i objaśnia jej funkcję – zestawia morały utworów – zestawia bajkę z innymi gatunkami literackimi – pisze rozwinięte opowiadanie – tworzy zaproszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje bajki – omawia świat przedstawiony, język, funkcje i cechy gatunkowe bajek – zestawia bajkę z baśnią
Sławomir Mrozek <i>Artysta</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – opowiada o głównym bohaterze utworu – dostrzega sprzeczność w utworze – wie, że pod postaciami zwierząt ukrywają się ludzie – pisze proste ogłoszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza swoimi słowami treść utworu – omawia postawę życiową bohatera – wie, co to jest paradoks – omawia sposób kreacji bohaterów – pisze ogłoszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje przenośne znaczenia utworu – omawia stosunek innych postaci do głównego bohatera – wyjaśnia, na czym polega paradoks w utworze – wyjaśnia przesłanie utworu – pisze rozwinięte ogłoszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przenośne znaczenia utworu – ocenia postawę życiową bohatera – omawia funkcję paradoksu jako chwytu literackiego – wyjaśnia, jak sposób kreacji bohaterów wpływa na przesłanie utworu – pisze ogłoszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej konwencji i jej funkcji w ekspozycji przesłania utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Ignacy Krasicki <i>Człowiek i zwierz</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, że tekst ma formę dialogu – wskazuje pytania retoryczne – wskazuje wersy zawierające argumenty autora – w prosty sposób przekazuje przesłanie utworu – wie, że utwór jest satyrą 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza zawartość treściową własnymi słowami – wyjaśnia, dlaczego utwór ma formę dialogu – wyjaśnia, dlaczego wskazane fragmenty są pytaniami retorycznymi – odtwarza argumenty autora – rozpoznaje ironię jako środek przekazywania przesłania utworu – wyjaśnia, dlaczego utwór jest satyrą 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada, o czym mówi tekst – formułuje temat dialogu – określa funkcję pytań retorycznych – omawia własnymi słowami argumenty autora – wyjaśnia, czego dotyczy ironia wykorzystana w utworze – wskazuje cechy tekstu jako satyry 	<ul style="list-style-type: none"> – określa problematykę utworu – określa funkcję dialogu dla wymowy utworu – omawia rolę pytań retorycznych jako językowych środków perswazyjnych – ustosunkowuje się do argumentów autora – omawia rolę ironii jako chwytu literackiego – omawia znaczenie satyry jako gatunku dla przekazania przesłania utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków perswazyjnych, gatunku oraz intencji tekstu
Ignacy Krasicki <i>Żona modna</i>	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem - wie, że tekst ma formę dialogu - potrafi wskazać elementy świata przedstawionego - wskazuje cechy satyry - w prosty sposób przekazuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> - odtwarza zawartość treściową własnymi słowami - potrafi określić cechy bohaterów utworu - odtwarza argumenty autora - rozpoznaje ironię jako środek przekazywania przesłania utworu - wyjaśnia, dlaczego utwór jest satyrą 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada, o czym mówi tekst - formułuje temat dialogu - omawia własnymi słowami argumenty autora - wyjaśnia, czego dotyczy ironia wykorzystana w utworze - wskazuje cechy tekstu jako satyry 	<ul style="list-style-type: none"> - określa problematykę utworu - określa funkcję dialogu dla wymowy utworu - ustosunkowuje się do argumentów autora - omawia rolę ironii jako chwytu literackiego - omawia znaczenie satyry jako gatunku dla przekazania przesłania utworu 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków perswazyjnych, gatunku oraz intencji tekstu
Czesław Miłosz <i>Zakłęcie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje dosłowne znaczenia utworu – rozpoznaje tezę w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza własnymi słowami zawartość treściową utworu – przekazuje tezę zawartą 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje przenośne znaczenia utworu – komentuje tezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przenośne znaczenia utworu – komentuje tezę utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje argumenty w tekście – rozpoznaje osobę mówiącą – dostrzega w utworze nawiązania do filozofii – wskazuje fragmenty o znaczeniu metaforycznym 	<ul style="list-style-type: none"> – w utworze własnymi słowami – formułuje zawarte w tekście argumenty własnymi słowami – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wie, czym zajmuje się filozofia – próbuje wyjaśnić znaczenia zawarte w metaforach 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia argumenty występujące w tekście – charakteryzuje osobę mówiącą – wyjaśnia krótko, czym zajmuje się filozofia – wyjaśnia znaczenia wynikające z metafor 	<ul style="list-style-type: none"> – przywołując własne przemyślenia – ustosunkowuje się do argumentów zawartych w tekście – omawia światopogląd osoby mówiącej – wymienia podstawowe działy filozofii – interpretuje znaczenia metaforyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – nie odwołania do filozofii
Auguste Rodin <i>Myśliciel</i> (rzeźba)	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia rzeźbę od innych wytworów sztuki plastycznej – omawia wygląd postaci przedstawianej przez rzeźbę – układa krótki monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się rzeźba jako dziedzina sztuki – przedstawia swoje odczucia wywoływane przez dzieło – układa monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia rzeźbę figuratywną od abstrakcyjnej – wyjaśnia znaczenia wynikające ze sposobu przedstawienia postaci przez rzeźbę – układa rozwinięty monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia środki wyrazu artystycznego związane z rzeźbą – ocenia dzieło – układa rozwinięty, ciekawy i oryginalny monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania środków wyrazu artystycznego dla kreowania przenośnych znaczeń
Adam Naruszewicz <i>Balon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna mit o Dedalu i Ikarze – korzystając z przypisów, czyta tekst ze zrozumieniem – wie, co to jest peryfraza – wskazuje informacje dotyczące przestrzeni – zna pojęcie stylu wypowiedzi – wymienia dokonania cywilizacyjne współczesności 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada mit o Dedalu i Ikarze – wydobywa i porządkuje informacje z tekstu – wskazuje w tekście peryfrazę – omawia sposób obrazowania przestrzeni – rozpoznaje styl podniosły – wypowiada się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenia wynikające z mitu o Dedalu i Ikarze – odtwarza własnymi słowami treść utworu – wyjaśnia funkcję peryfrazy w utworze – omawia symbolikę przestrzeni – wyjaśnia, jakimi środkami językowymi osiągnięto pod- 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenia wynikające z wykorzystania w utworze motywu ikaryjskiego – omawia własnymi słowami temat utworu – objaśnia rolę peryfrazy wśród innych środków poetyckich – omawia symbolikę prze- 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kontekstów interpretacyjnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		dokonań cywilizacyjnych współczesności	niosłość stylu – formułuje wypowiedź związaną z dokonaniem cywilizacyjnymi współczesności	strzeni w powiązaniu z tematem utworu – tworzy wypowiedź na temat stylu utworu – ocenia dokonania cywilizacyjne współczesności	
Aldous Huxley <i>Nowy wsapaniały świat</i> (fragmenty)	– wymienia składniki świata przedstawionego w utworze – wybiera z tekstu informacje dotyczące społeczeństwa w opisanym świecie – rozpoznaje słownictwo związane ze stylem naukowym – zna termin <i>antyutopia</i>	– omawia elementy świata przedstawionego w utworze – przedstawia społeczeństwo opisane w utworze – wskazuje cechy stylu naukowego – wie, że utwór reprezentuje antyutopię	– tworzy wypowiedź o świecie przedstawionym utworu – opowiada o działaniach związanych z formowaniem społeczeństwa – wyjaśnia związek stylu naukowego z tematyką utworu – wyjaśnia, co to jest antyutopia	– ocenia świat przedstawiony w utworze – wyjaśnia i ocenia cel działań opisanych w utworze – wyjaśnia funkcję wykorzystanego w tekście stylu naukowego – omawia utwór jako przykład antyutopii	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kreacji świata przedstawionego
Max Ehrmann, Piotr Walewski, zespół Piwnicy pod Baranami <i>Dezyderata</i>	– rozpoznaje w tekście formy trybu rozkazującego – cytuje fragmenty zawierające życiowe rady – wie, że tekst mówi o wartościach – uważnie wysłuchuje muzycznej wersji utworu – pisze prostą dedykację	– omawia wersy zawierające formy trybu rozkazującego – odtwarza własnymi słowami życiowe rady – rozpoznaje wartości, o których mowa w tekście – porównuje tekst z jego muzyczną wersją – pisze dedykację	– wyjaśnia funkcję form trybu rozkazującego użytego w tekście – omawia życiowe rady zawarte w tekście – nazywa i porządkuje wartości, o których mowa w tekście – wypowiada się na temat muzycznej wersji utworu – pisze ciekawą dedykację	– wyjaśnia, jaką rolę odgrywają formy trybu rozkazującego dla wyeksponowania przesłania tekstu – ustosunkowuje się do życiowych rad zawartych w tekście – tworzy wypowiedź związaną z wartościami, o których jest mowa w tekście – ocenia muzyczną wersję utworu – pisze ciekawą dedykację, zachowując wszystkie wy-	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór jako dzieło literackie i muzyczne ze szczególnym uwzględnieniem jego wymowy aksjologicznej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				mogi tej formy wypowiedzi	
Wirtualny spacer – uczniowskie e-maile	– pisze krótki e-mail na wskazany temat, stara się w nim stosować podstawowe zasady etykiety językowej	– pisze e-mail na wskazany temat, stosuje w nim podstawowe zasady etykiety językowej	– pisze e-mail zawierający przestrogi i rady – stosuje zasady etykiety językowej	– pisze ciekawy, rozwinięty e-mail zawierający przestrogi i rady – świadomie stosuje zasady etykiety językowej	– pisze oryginalny, twórczy e-mail związany z tematyką aksjologiczną – świadomie stosuje zasady etykiety językowej
Ignacy Krasicki <i>Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki</i> (fragmenty)	– wymienia elementy świata przedstawionego – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – przedstawia informacje dotyczące bohatera – opisuje krainę Nipu i życie jej mieszkańców – pisze krótką kartkę z pamiętnika	– porządkuje elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, na czym polega narracja pierwszoosobowa – krótko charakteryzuje bohatera – wie, co to jest utopia – pisze kartkę z pamiętnika	– omawia elementy świata przedstawionego – omawia funkcje narracji pierwszoosobowej – przedstawia i charakteryzuje bohatera – wyjaśnia, co to jest utopia – tworzy wpis na blogu	– przedstawia w wypowiedzi elementy świata przedstawionego – łączy rodzaj narracji z intencją tekstu – tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat bohatera i sposobu jego kreacji – wyjaśnia, dlaczego świat Nipu to utopia – tworzy ciekawy wpis na blogu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem motywu idealnej krainy
Platon <i>Atlantyda</i> (fragmenty)	– czyta ze zrozumieniem definicję motywu arkadyjskiego i potrafi ją odtworzyć – przedstawia podstawowe informacje o Atlantydzie – wie, że Atlantyda jest symbolem idealnej krainy – wymienia elementy swojej Arkadii	– wie, na czym polega motyw arkadyjski – przedstawia informacje o Atlantydzie – wyjaśnia, dlaczego Atlantyda jest symbolem idealnej krainy – opowiada krótko o swojej Arkadii	– wyjaśnia, na czym polega motyw arkadyjski – przedstawia Atlantyde i życie jej mieszkańców – wstępnie porównuje Atlantyde i wyspę Nipu – opowiada o swojej Arkadii	– omawia, w jaki sposób w tekście Platona funkcjonuje motyw arkadyjski – wyjaśnia, na czym polegała niezwykłość Atlantydy – wskazuje podobieństwa między Atlantydą i wyspą Nipu – przedstawia rozwiniętą wypowiedź o swojej Arkadii	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem sposobu kreacji prezentowanego świata

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wisława Szymborska <i>Atlantyda</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wstępnie określa, o czym mówi wiersz – przypomina, co to są pytania retoryczne – wskazuje cytaty wyrażające wątpliwości osoby mówiącej – przypomina, co to jest hipoteza – wstępnie określa, czego dotyczą refleksje zawarte w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – ustala, o czym mówi wiersz – wskazuje pytania retoryczne – odtwarza wątpliwości wyrażane przez osobę mówiącą – formułuje hipotezy na podstawie utworu – wie, czym jest relatywizm 	<ul style="list-style-type: none"> – określa temat wiersza – wyjaśnia, jaką funkcję pełnią w wierszu pytania retoryczne – wskazuje, jakimi środkami językowymi są wyrażane wątpliwości – wyjaśnia, czego mogą dotyczyć hipotezy postawione w związku z tekstem wiersza – wyjaśnia, z czego wynika i czego dotyczy relatywizm w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak wiersz nawiązuje do tekstu Platona – wyjaśnia, jak pytania retoryczne wiążą się z wymową utworu – formułuje wypowiedź związaną z wątpliwościami wyrażanymi w utworze – omawia konsekwencje wynikające z hipotez postawionych w związku z tekstem wiersza – omawia refleksje zawarte w utworze i ustosunkowuje się do nich 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem kontekstów interpretacyjnych
Lucas Cranach <i>Złoty wiek (obraz)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące czterech wieków ludzkości – wymienia najważniejsze elementy przedstawione na obrazie – wie, co to są plany obrazu – wie, że niektóre elementy mogą mieć znaczenia symboliczne – tworzy krótki opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – zna podstawowe informacje dotyczące czterech wieków ludzkości – wymienia elementy przedstawione na obrazie – wymienia plany obrazu – wskazuje elementy symboliczne – tworzy opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza opowieść o czterech wiekach ludzkości – omawia elementy przedstawione na obrazie – omawia zawartość poszczególnych planów obrazu – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – tworzy rozwinięty opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia kulturowe znaczenie opowieści o czterech wiekach ludzkości – omawia sposób przedstawienia poszczególnych elementów na obrazie – omawia relacje zachodzące pomiędzy poszczególnymi planami obrazu – tworzy zwartą, logiczną wypowiedź związaną z symbolicznymi elementami obrazu – tworzy rozwinięty opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarzkiego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				zu, uwzględniający środki języka malarskiego	
Wirtualny spacer – sprawozdanie z przebiegu i wyników sondy	<ul style="list-style-type: none"> – układa proste pytania do sondy – korzystając z pomocy, przeprowadza sondę – w prosty sposób przedstawia wyniki sondy – stara się sformułować podstawowe wnioski wynikające z przeprowadzonej sondy 	<ul style="list-style-type: none"> – układa pytania do sondy – przeprowadza sondę wśród znajomych – przedstawia wyniki sondy – formułuje podstawowe wnioski na podstawie przeprowadzonej sondy 	<ul style="list-style-type: none"> – układa i zestawia według przyjętej przez siebie zasady pytania do sondy – przeprowadza sondę uliczną – przedstawia w ciekawy graficznie sposób wyniki sondy – formułuje wnioski na podstawie przeprowadzonej sondy 	<ul style="list-style-type: none"> – układa i zestawia według przyjętej przez siebie zasady ciekawe, twórcze pytania do sondy – przeprowadza sondę uliczną na dużej liczbie respondentów – przedstawia w funkcjonalny graficznie sposób wyniki sondy – omawia wszystkie wnioski wynikające z przeprowadzonych badań 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przygotowuje, przeprowadza i opracowuje twórczą, ciekawą sondę – w funkcjonalny graficznie sposób przedstawia wyniki sondy i związane z nią wnioski
Ignacy Krasicki <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta z przypisów, wyjaśnia znaczenia nieznanymi wyrazów – wie, że utwór reprezentuje hymn jako gatunek – przypomina, czym jest apostrofa – wskazuje fragmenty, na podstawie których można odtworzyć poglądy osoby mówiącej – w prosty sposób wyjaśnia, jak rozumie termin <i>postawa patriotyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – korzystając z przypisów, odtwarza własnymi słowami treść wiersza – wyjaśnia, czym cechuje się hymn jako gatunek literacki – wskazuje apostrofę w utworze – odtwarza poglądy osoby mówiącej w utworze – wyjaśnia, na czym polega postawa patriotyczna 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia tematykę utworu – uzasadnia, że utwór reprezentuje hymn jako gatunek literacki – wyjaśnia funkcję apostrofy – odtwarza światopogląd i świat wartości osoby mówiącej w utworze – omawia różne przejawy postawy patriotycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, o czym i jak mówi wiersz – wyjaśnia, jakie znaczenie dla sensów utworu ma wybór hymnu jako gatunku – wyjaśnia znaczenia związane z apostrofą utworu – tworzy zwartą, logiczną wypowiedź na temat światopoglądu i świata wartości osoby mówiącej w utworze – omawia i ocenia różne przejawy postawy patriotycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu historycznego, gatunku i języka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Maria Dąbrowska <i>Marcin Kozera</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje najważniejsze elementy świata przedstawionego – dostrzega obecność narratora – przedstawia najważniejsze informacje dotyczące tytułowego bohatera – opowiada o rozterkach bohatera – zna pojęcie tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – przypomina informacje na temat narratora i narracji – przedstawia i charakteryzuje tytułowego bohatera – szereguje wydarzenia pokazujące dojrzewanie bohatera – rozumie pojęcie tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o elementach świata przedstawionego – określa narratora – omawia relacje bohatera ze światem – opowiada, jak bohater zyskał poczucie przynależności narodowej – krótko wyjaśnia pojęcie tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – streszcza utwór – omawia rolę narratora w utworze – omawia zmiany w świadomości tytułowego bohatera – łączy opowieść o dojrzewaniu bohatera ze znaczeniami naddanymi tekstu – wypowiada się na temat poczucia tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego dydaktycznego przesłania
Ewa Winnicka <i>Angole</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – krótko opowiada o życiu w opisanych szkołach – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić relacje bohaterów z rówieśnikami – zna pojęcie emigracji – przedstawia proste argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> – wydobywa informacje z tekstu – wyczerpująco opowiada o życiu w opisanych szkołach – opowiada o relacjach bohaterów z rówieśnikami – wyjaśnia pojęcie emigracji – przedstawia w wypowiedzi argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje informacje z tekstu – ocenia sposób życia w opisanych szkołach – charakteryzuje relacje bohaterów z rówieśnikami – przedstawia przyczyny i rodzaje emigracji – przedstawia w swojej wypowiedzi rozbudowane argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia informacje z tekstu własnymi słowami – porównuje sposób życia w opisanych szkołach z własnymi doświadczeniami – ocenia relacje bohaterów z rówieśnikami – formułuje rozwiniętą wypowiedź na temat emigracji, jej przyczyn, rodzajów, skutków – przedstawia w swojej wypowiedzi rozbudowane argumenty i ustosunkowuje się do argumentów innych 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego związków z rzeczywistością – bierze czynny udział w dyskusji na temat emigracji
Wirtualny spacer – uczniowskie kalendarze	<ul style="list-style-type: none"> – pod kierunkiem nauczyciela korzysta z polecanych źródeł – we wskazanym programie internetowym tworzy prosty 	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta z polecanych źródeł – we wskazanym programie internetowym tworzy kalendarz historyczny 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy – w odpowiednim programie 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie, twórczo korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy – w samodzielnie dobranym 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy oryginalny, bogaty w informacje kalendarz historyczny, wprowadza do niego funkcjonalnie różno-

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	kalendarz historyczny		internetowym tworzy kalendarz historyczny, zamieszcza w nim ciekawą grafikę	programie tworzy kalendarz historyczny, zamieszcza w nim funkcjonalną grafikę	rodne formy graficzne
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – zna większość tekstów z rozdziału – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna większość terminów występujących w związku z tekstami z rozdziału – pisze proste teksty w formach: opowiadanie, opis obrazu, opis, monolog wewnętrzny, kartka z pamiętnika, zaproszenie, ogłoszenie, dedykacja 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje wszystkie gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna wszystkie terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy formy wypowiedzi: opowiadanie, opis obrazu, opis, monolog wewnętrzny, kartka z pamiętnika, zaproszenie, ogłoszenie, dedykacja 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe wypowiedzi w formach: opis obrazu, opis, monolog wewnętrzny, wpis na blogu, zaproszenie, ogłoszenie, dedykacja 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia teksty zamieszczone w rozdziale – omawia znaczenie gatunków dla sensów naddanych utworów – w trakcie omawiania utworów funkcjonalnie posługuje się odpowiednimi terminami – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: opowiadanie, opis obrazu, opis, monolog wewnętrzny, wpis na blogu, zaproszenie, ogłoszenie, dedykacja 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału
Test sprawdzający	– wykonuje poprawnie wybrane polecenia testu	– wykonuje poprawnie większą część poleceń testu	– wykonuje poprawnie niemal wszystkie polecenia testu	– wykonuje bezbłędnie wszystkie polecenia testu	
Rozdział II. Widzieć sercem					
Adam Mickiewicz [Nad wodą wielką i czystą]	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wersy, na podstawie których można określić podmiot liryczny – wie, co to jest obraz poetycki – dostrzega statykę i dynamikę elementów 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w tekście podmiot liryczny – wyróżnia obrazy poetyckie – wymienia elementy statyczne i dynamiczne – dostrzega i nazywa ważne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim jest i jaki jest podmiot liryczny – omawia obrazy poetyckie – porządkuje elementy statyczne i dynamiczne – określa funkcję środków 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje wypowiedź poświęconą konstrukcji podmiotu lirycznego – omawia związki między obrazami poetyckimi – omawia elementy statyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego języka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje podstawowe środki poetyckie – dostrzega wewnętrzny podział kompozycyjny – łączy opisywany krajobraz z przeżyciami osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> – środki poetyckie – wyodrębnia części refleksyjne – wyjaśnia, jak opisywany krajobraz łączy się z przeżyciami osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> – poetyckich – wyodrębnia części kompozycyjne – wyjaśnia, na czym polega psychizacja krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – i dynamiczne – przedstawia rolę środków poetyckich w przekazywaniu znaczeń – omawia refleksje zawarte w tekście – interpretuje znaczenia wynikające ze związku opisywanego krajobrazu z przeżyciami osoby mówiącej 	
Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>Melodia mgieł nocnych</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy pejzażu opisanego w utworze – cytuje wersy ujawniające nadawcę – cytuje fragmenty opisujące wrażenia zmysłowe – przypomina, jak można rytmizować wypowiedź – wstępnie określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację liryczną – wskazuje nadawcę poetyckiej wypowiedzi – określa wrażenia zmysłowe – wskazuje elementy rytmizujące utwór – omawia nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje własnymi słowami pejzaż przedstawiony w utworze – charakteryzuje nadawcę – określa wrażenia zmysłowe i łączy je z pojęciem synestezji – omawia sposoby rytmizacji utworu – ustala, z czego wynika nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy zwartą wypowiedź na temat sytuacji lirycznej przedstawionej w utworze – omawia konstrukcję nadawcy i sposób jego ujawniania się w utworze – wyjaśnia, na czym polega synestezja, omawia jej funkcję w utworze – omawia sposoby i cel rytmizacji utworu – określa, z czego wynika i jaki jest nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem poetyckich sposobów budowania nastroju i oddawania wrażeń zmysłowych
Caspar David Friedrich <i>Wędrowiec nad morzem mgły (obraz)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne elementy przedstawione na obrazie – opowiada, co przedstawia obraz – rozpoznaje motyw wędrowki 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wszystkie elementy przedstawione na obrazie – wydobywa znaczenia dosłowne dzieła – omawia elementy związane z motywem wędrowki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy przedstawione na obrazie – wydobywa znaczenia przenośne dzieła – przedstawia znaczenia związane z motywem wędrowki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację przedstawioną na obrazie – omawia znaczenia przenośne dzieła – wskazuje powiązanie motywu wędrowki przedstawio- 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem roli środków języka malarskiego dla tworzenia znaczeń naddanych dzieła

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różne rodzaje przestrzeni na obrazie – przedstawia podstawowe informacje związane z postacią pokazaną na obrazie – zna pojęcie perspektywy – układa krótki monolog wewnętrzny 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie – omawia postać przedstawioną na obrazie – wyjaśnia, na czym polega perspektywa – układa monolog wewnętrzny 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przestrzeń pokazaną na obrazie – komentuje znaczenia związane z postacią przedstawioną na obrazie – omawia perspektywę obrazu – tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenia związane z przestrzenią pokazaną na obrazie – komentuje malarskie sposoby pokazania postaci i związane z nią znaczenia – przedstawia znaczenia obrazu wynikające z wykorzystania perspektywy – tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny związany ze znaczeniami obrazu 	
Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest balladą – wymienia najważniejsze wydarzenia – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – pisze krótkie streszczenie utworu – dzieli elementy na realistyczne i fantastyczne – przedstawia bohaterów – przypomina, kto, za co i jaką poniósł karę w utworze – zna termin <i>synkretizm rodzajowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy ballady – porządkuje wydarzenia – wymienia wszystkie elementy świata przedstawionego – pisze streszczenie utworu – przypomina, na czym polega konwencja realistyczna, a na czym – fantastyczna – charakteryzuje bohaterów – wypowiada się na temat winy i kary w utworze – wie, na czym polega synkretizm rodzajowy – określa nastrój utworu – opisuje krajobraz przedsta- 	<ul style="list-style-type: none"> – ustala, dlaczego utwór jest balladą – opowiada własnymi słowami przebieg wydarzeń – omawia elementy świata przedstawionego – pisze streszczenie utworu, zachowując logikę następstwa wydarzeń – omawia relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia relacje między bohaterami – przedstawia swoją opinię na 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się ballada jako gatunek literacki – opowiada własnymi słowami przebieg wydarzeń, zachowując nastrój i klimat utworu – omawia sposoby kreacji świata przedstawionego – pisze streszczenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – omawia konwencję przedstawiania świata w balladzie – ocenia postępowanie bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem sposobów kreacji świata przedstawionego i wymowy moralnej utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat nastroju utworu wypowiada się na temat krajobrazu przedstawionego na obrazie 	wiony na obrazie	<ul style="list-style-type: none"> temat kary dla bohatera wyjaśnia, na czym polega synkretyzm rodzajowy wskazuje środki budowania nastroju opisuje krajobraz przedstawiony na obrazie, uwzględniając środki języka malarzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własną opinię na temat kary dla bohatera uzasadnia swoją opinię udowadnia, że tekst ma charakter synkretyczny ustala, jak nastrój utworu łączy się z przekazywanymi znaczeniami opisuje krajobraz przedstawiony na obrazie i uzasadnia, że byłby / nie byłby on odpowiednią scenerią dla utworu Mickiewicza 	
Ursula le Guin <i>Czarnoksiężnik z Archipelagu</i>	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa podstawowe informacje z tekstu wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego odtwarza dzieje bohatera opowiada, jak Cień zmienił życie bohatera wie, że utwór należy do gatunku fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa informacje z tekstu wymienia elementy świata przedstawionego krótko charakteryzuje bohatera rozpoznaje motyw walki dobra ze złem przypomina, czym cechują się utwory fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje informacje wydobyte z tekstu omawia elementy świata przedstawionego opowiada o dziejach bohatera i komentuje ich przebieg wyjaśnia symbolikę Cienia wyjaśnia, dlaczego utwór jest zaliczany do gatunku fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza własnymi słowami informacje wydobyte z tekstu komentuje sposób pokazania elementów świata przedstawionego dokonuje charakterystyki i oceny postaci wyjaśnia znaczenia związane z motywem walki dobra ze złem przedstawia swój stosunek do utworów fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy aksjologicznej
Karol Konwerski, Mateusz Skutnik <i>Pan Blaki</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje komiks wśród innych tekstów kultury opowiada, co widzi na po- 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy komiksu jako tekstu kultury odtwarza sytuację przed- 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia komiks z innymi dziedzinami sztuki plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swój stosunek do komiksu jako tekstu kultury 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
(fragment komiksu)	<ul style="list-style-type: none"> szczególnych kadrach komiksu ustala, o czym mówi komiks wskazuje wypowiedzi bohatera o charakterze argumentacyjnym opowiada, co go bawi w komiksie wskazuje elementy humorystyczne wypowiada się na temat warstwy plastycznej komiksu korzystając z pomocy, pisze prosty scenariusz na podstawie komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> stawioną we fragmencie komiksu formułuje temat fragmentu komiksu odtwarza argumenty bohatera rozpoznaje paradoks w utworze omawia warstwę plastyczną komiksu pisze prosty scenariusz na podstawie komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada swoimi słowami sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu omawia problematykę fragmentu komiksu przedstawia własne argumenty związane z tematem poruszonym w komiksie omawia funkcję elementów humorystycznych ocenia warstwę plastyczną komiksu tworzy scenariusz na podstawie komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu ze swoim doświadczeniem życiowym przywołuje inne utwory podejmujące podobną problematykę ustosunkowuje się do argumentów bohatera wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika paradoks w utworze ocenia warstwę plastyczną komiksu w połączeniu z innymi płaszczyznami dzieła tworzy ciekawy scenariusz na podstawie komiksu 	niem jego wymowy aksjologicznej
Adam Mickiewicz <i>Trzech Budrysów</i>	<ul style="list-style-type: none"> wie, że utwór jest balladą wskazuje nazwy własne związane z historią wskazuje wypowiedzi ojca na temat celów wędrowki dostrzega rytmiczność utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina cechy ballady wskazuje elementy historyczne określa cele wędrowki bohaterów omawia rytm utworu 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, dlaczego utwór jest balladą korzystając z przypisów, omawia elementy historyczne przedstawia swoją opinię na temat celów wędrowki bohaterów wymienia elementy rytmizujące wypowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje cechy znanych ballad wyjaśnia funkcję elementów historycznych ustala, czy bohaterowie osiągnęli założone cele wyjaśnia, jakie efekty zostały osiągnięte przez rytmizację utworu 	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do konwencji ballady
Michel Piquemal <i>Dragocenna perła</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście cechy przypowieści odtwarza najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, czym cechuje się przypowieść jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego tekst można nazwać przypowieścią 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, co zyskuje utwór dzięki cechom przypowieści wyjaśnia, jakie przesłanie 	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	wydarzenia – wypowiada się na temat postaw życiowych bohaterów – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne	– opowiada swoimi słowami treść utworu – omawia postawy życiowe bohaterów – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym	– formułuje ukryte znaczenia wynikające z treści utworu – porównuje postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia symbolikę elementów	wynika z treści utworu – ocenia postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia przenośne znaczenia utworu	niem przesłania moralnego
Giuseppe Verdi <i>Aida</i> (fragment opery: marsz triumfalny)	– rozpoznaje operę wśród innych tekstów kultury – czyta ze zrozumieniem streszczenie libretta – przedstawia bohaterów – wypowiada się na temat nastroju poznanego fragmentu muzycznego	– wskazuje cechy opery jako tekstu kultury – przedstawia w punktach przebieg wydarzeń – ustala relacje między bohaterami – określa nastrój fragmentu muzycznego	– zestawia operę z innymi utworami – omawia układ wydarzeń – wypowiada się na temat wyborów, jakich musieli dokonywać bohaterowie – wskazuje środki muzyczne tworzące nastrój	– przedstawia swój stosunek do opery jako dzieła sztuki – zestawia fragment muzyczny z odpowiednią częścią libretta – ocenia wybory dokonane przez bohaterów – omawia nastrój fragmentu muzycznego w powiązaniu z fragmentem libretta	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy muzycznej dzieła
Wirtualny spacer – reklama	– we wskazanej formie przygotowuje prostą reklamę pożądaných zachowań społecznych	– we wskazanej formie przygotowuje reklamę pożądaných zachowań społecznych	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje ciekawą reklamę pożądaných zachowań społecznych	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje ciekawą reklamę pożądaných zachowań społecznych (propagującą aktywność społeczną)	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje oryginalną, twórczą reklamę pożądaných zachowań społecznych (propagującą aktywność społeczną)
Adam Mickiewicz <i>Dziady, część II</i>	– rozpoznaje tekst jako dramat – wydobywa ze wstępu dramatu informacje o obrzędzie – opowiada o bohaterach – dostrzega nawiązania do kultury ludowej	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – odtwarza przebieg obrzędu – opowiada o winie wywołanych postaci i karze, jaką musiały ponieść – ma świadomość związku	– uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem – analizuje wstęp do dramatu – ocenia postępowanie postaci – omawia nawiązania tekstu do kultury ludowej	– wskazuje cechy <i>Dziadów, cz. II</i> wspólne z innymi znanymi mu dramatami – opowiada własnymi słowami o dziadach jako obrzędzie ludowym – omawia moralne przesłania	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy aksjologicznej i przynależności rodzajowej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> tekstu z kulturą ludową omawia znaczenia związane z elementami fantastycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin <i>irracjonalizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> utworu interpretuje tekst, odnosząc go do kultury ludowej omawia elementy utworu związane z irracjonalizmem 	
Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz, fragment</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst jako utwór epicki zna okoliczności powstania dzieła opowiada o bohaterach zna dzieje Jacka Soplicy dostrzega nawiązania do kultury ludowej wskazuje elementy historyczne zna pojęcie epepei narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina cechy epiki jako rodzaju literackiego wskazuje cechy epepei narodowej odtwarza historię życia Jacka Soplicy porządkuje wydarzenia opowiada o winie wywołanych postaci i karze, jaką musiały ponieść ma świadomość związku tekstu z kulturą ludową omawia znaczenia związane z romantyzmem i tłem historycznym epoki 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego utwór jest epepeją narodową analizuje Inwokację ocenia postępowanie postaci omawia nawiązania tekstu do kultury ludowej wyjaśnia związek utworu z kulturą romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy "<i>Pana Tadeusza</i>" wspólne z innymi znanymi mu dramatami opowiada własnymi słowami o bohaterach utworu omawia moralne przesłania utworu interpretuje tekst, odnosząc go do kultury ludowej omawia elementy utworu związane z ludowością 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy aksjologicznej i przynależności rodzajowej
Jan Twardowski <i>Śpieszmy się</i>	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje głośno i poprawnie tekst wiersza zbiera informacje o osobie mówiącej wskazuje porównania w tekście wyjaśnia, o czym mówi tekst wskazuje metafory w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje tekst, zaznaczając głośno znaki interpunkcyjne przedstawia informacje o osobie mówiącej wskazuje środki językowe w tekście rozpoznaje motyw przemijania 	<ul style="list-style-type: none"> stara się głośno interpretować wiersz omawia światopogląd osoby mówiącej omawia funkcję porównań w tekście omawia motyw przemijania odczytuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> głośno interpretuje wiersz ustosunkowuje się do światopoglądu osoby mówiącej omawia funkcje środków językowych omawia motyw przemijania, przywołując inne utwory z nim związane na podstawie tekstu formu- 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń metaforycznych oraz języka utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		– formułuje znaczenia wynikające z metafor		tuje życiowe rady	
Konrad Swinarski, inscenizacja <i>Dziadów</i> Adama Mickiewicza (spektakl teatralny)	– uważnie ogląda spektakl – wymienia podstawowe tworzywa teatru – wypowiada się na temat rozwiązań inscenizacyjnych – wypowiada się na temat gry aktorskiej – wypowiada się na temat nastroju spektaklu – pisze proste sprawozdanie z przedstawienia teatralnego	– w czasie oglądania spektaklu zwraca uwagę na jego istotne fragmenty – wymienia tworzywa teatru – wskazuje interesujące rozwiązania inscenizacyjne – wstępnie omawia grę aktorską – określa nastrój spektaklu – pisze sprawozdanie z przedstawienia teatralnego	– wstępnie porównuje spektakl z literackim tekstem dramatu – wyjaśnia, co to znaczy, że teatr jest sztuką wielotworzywową – omawia rozwiązania inscenizacyjne – omawia grę aktorską – wskazuje środki budowania nastroju – pisze ciekawe sprawozdanie z przedstawienia teatralnego	– wskazuje różnice między inscenizacją a tekstem literackim dramatu – omawia specyfikę teatru jako sztuki wielotworzywowej – ocenia rozwiązania inscenizacyjne – ocenia grę aktorską – omawia środki budowania nastroju – pisze sprawozdanie z przedstawienia teatralnego, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje spektakl ze szczególnym uwzględnieniem środków wyrazu teatralnego
Wirtualny spacer – program wirtualnego muzeum	– we wskazanym programie przygotowuje prostą prezentację losów postaci literackiej	– we wskazanym programie przygotowuje prezentację losów postaci literackiej	– w samodzielnie wybranym programie internetowym przygotowuje prezentację losów postaci literackiej – wykorzystuje filmy, slajdy, nagrania audio	– w samodzielnie wybranym programie internetowym przygotowuje prezentację losów postaci literackiej – wykorzystuje ciekawie dobrane, różnorodne materiały	– w samodzielnie wybranym programie internetowym przygotowuje oryginalną, twórczą prezentację losów postaci literackiej – wykorzystuje ciekawie dobrane, różnorodne materiały
Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i>	– wie, że utwór jest dramatem – porządkuje wydarzenia w wybranym wątku – wypowiada się na temat	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – wymienia wątki utworu – charakteryzuje bohaterów	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest dramatem – omawia relacje między wątkami	– zestawia utwór z innymi znanymi dramatami – omawia fabułę dramatu – charakteryzuje i ocenia bo-	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem konwencji prezento-

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	bohaterów – podaje przykłady elementów realistycznych i fantastycznych – dostrzega baśniowe i legendarne nawiązania – wymienia wartości, o których jest mowa w dramacie – zna pojęcie tragizmu	– wymienia elementy realistyczne i fantastyczne – wskazuje baśniowe i legendarne nawiązania – nazywa wartości ważne dla bohaterów – przypomina, na czym polega tragizm	– dokonuje charakterystyki porównawczej – omawia związki między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia rolę baśniowych i legendarnych nawiązań – wypowiada się na temat sposobów osiągania wartości przez bohaterów – omawia źródła tragizmu w utworze	bohaterów – omawia konwencję pokazywania świata w dramacie – interpretuje znaczenia wynikające z baśniowych i legendarnych nawiązań – ocenia sposoby osiągania wartości przez bohaterów – interpretuje utwór jako tragedię	wania świata oraz warstwy aksjologicznej
Ewa Nowak <i>Drzazga</i> (fragmenty)	– opowiada o relacjach między bohaterkami – opowiada o przebiegu konfliktu między siostrami – dostrzega metaforę tytułu – przedstawia pomysły, jak można by rozwiązać konflikt między siostrami	– omawia relacje między bohaterkami – wyjaśnia, na czym polegał konflikt między siostrami – wyjaśnia tytułową metaforę – proponuje sposoby rozwiązania konfliktu między bohaterkami	– ocenia relacje między bohaterkami – omawia źródła i przebieg konfliktu między siostrami – łączy tytułową metaforę z problematyką utworu – formułuje rady, których można by udzielić bohaterkom	– omawia motywy postępowania bohaterek wpływające na relacje między nimi – przedstawia źródła, istotę, przebieg i skutki konfliktu między siostrami – łączy tytułową metaforę z własnymi doświadczeniami życiowymi – wciela się w rolę negocjatora, pomagającego rozwiązać konflikt	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji międzyludzkich
Andrzej Pągowski, plakat do <i>Balady</i> Juliusza Słowackiego	– rozpoznaje plakat wśród innych tekstów kultury – wymienia znaki plastyczne plakatu – dostrzega związek plakatu	– wskazuje specyficzne cechy plakatu jako tekstu kultury – wymienia i omawia znaki plastyczne plakatu – wymienia postaci i wydarzenia	– omawia specyficzne cechy plakatu jako tekstu kultury – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym – omawia związek plakatu z	– przedstawia swój stosunek do plakatu jako dzieła sztuki plastycznej – omawia symboliczne sensy związane ze znakami pla-	– samodzielnie analizuje i interpretuje plakat ze szczególnym uwzględnieniem metaforyki i plastycznych środków wyrazu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	z dramatem Słowackiego – pisze proste zaproszenie na spektakl	nia dramatu, z którymi kojarzy się plakat – pisze zaproszenie na spektakl	problematyką utworu Słowackiego – pisze oryginalne zaproszenie na spektakl	stycznymi plakatu – prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat związków plakatu z problematyką dramatu Słowackiego – pisze zaproszenie na spektakl, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Wirtualny spacer – projekt plakatu	– korzystając ze wskazanego programu internetowego, projektuje prosty plakat	– korzystając ze wskazanego programu internetowego, projektuje plakat	– korzystając z programu internetowego, projektuje ciekawy plakat	– korzystając z programu internetowego, projektuje plakat zawierający treści metaforyczne	– korzystając z programu internetowego, projektuje oryginalny plakat, zawierający ciekawe rozwiązania plastyczne i treści metaforyczne
Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>	– rozpoznaje utwór jako dramat – wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego – porządkuje wydarzenia w wybranym wątku – charakteryzuje wybranego bohatera – przypomina części akcji dramatu – mówi, co go śmieszy w utworze – wskazuje sceny, które go zainteresowały	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – wymienia elementy świata przedstawionego – wymienia wątki utworu – charakteryzuje główne postaci utworu – przyporządkowuje częściom akcji dramatu właściwe wydarzenia – wymienia elementy komiczne – proponuje rozwiązania inscenizacyjne wybranych scen – pięknie odczytuje wybrany	– udowadnia, że utwór jest dramatem – omawia elementy świata przedstawionego – ustala relacje między wątkami utworu – charakteryzuje bohaterów – omawia rozwój akcji dramatu – wskazuje przykłady komizmu postaci, sytuacji, języka – dopisuje do wybranej sceny didaskalia – interpretuje głosowo wybrany monolog dramatu	– zestawia utwór z innymi znanymi dramatami – wypowiada się na temat sposobu pokazania elementów świata przedstawionego – omawia wszystkie wątki utworu – dokonuje charakterystyki porównawczej Cześnika i Rejenta – omawia konstrukcję akcji dramatu – omawia komizm utworu – dopisuje do wybranej sceny funkcjonalne didaskalia	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem kategorii komizmu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– odczytuje głośno wybrany monolog z dramatu	monolog dramatu		– stara się aktorsko interpretować wybrany monolog dramatu	
Beata Ostrowicka <i>Zła dziewczyna</i> (fragmenty)	– odtwarza informacje z tekstu – przedstawia bohaterkę – opowiada o konflikcie rodzinnym	– porządkuje informacje z tekstu – charakteryzuje bohaterkę – ocenia zachowanie ojca	– omawia informacje z tekstu – przedstawia relacje bohaterki z członkami rodziny – przedstawia przebieg konfliktu w rodzinie bohaterki	– opowiada o życiu bohaterki – ocenia relacje bohaterki z członkami rodziny – formułuje rady dla bohaterki	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem relacji międzyludzkich
Kabaret Dudek <i>Sęk</i> (skecz kabaretowy)	– odróżnia kabaret od innych form widowiskowych – odtwarza treść dialogu kabaretowego – przedstawia bohaterów uczestniczących w rozmowie – przypomina, co to jest związek frazeologiczny – opowiada, jak przebiegała rozmowa bohaterów	– wymienia główne wyróżniki kabaretu jako widowiska – komentuje treść dialogu kabaretowego – opowiada o bohaterach uczestniczących w rozmowie – wskazuje w tekście związki frazeologiczne – ustala, dlaczego rozmówcy nie mogą się porozumieć	– omawia kabaret jako formę widowiska – mówi, co go śmieszy w dialogu kabaretowym – charakteryzuje bohaterów uczestniczących w rozmowie – podaje znaczenia związków frazeologicznych – ocenia rozmowę bohaterów	– przedstawia swój stosunek do kabaretu jako formy widowiska – wyjaśnia, z czego wynika humor w dialogu kabaretowym – ocenia bohaterów uczestniczących w rozmowie – omawia funkcję związków frazeologicznych występujących w tekście – wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika absurd rozmowy bohaterów	– samodzielnie analizuje i interpretuje dialog kabaretowy ze szczególnym uwzględnieniem komizmu językowego
Adam Mickiewicz <i>Reduta Orzona</i>	– wyodrębnia z tekstu wydarzenia – wymienia podstawowe środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące strony	– zapisuje w punktach przebieg bitwy – wskazuje i nazywa środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące strony	– opowiada przebieg bitwy – omawia językowe sposoby pokazania walczących stron – omawia nawiązania do historii Polski – rozpoznaje ironię w sposobie	– omawia układ wydarzeń w utworze – omawia funkcję użytych środków językowych – wyjaśnia, w jakim celu zostały wykorzystane nawiązania	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem językowych sposobów obrazowania i znaczeń symbolicznych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega nawiązania do historii Polski – wskazuje fragmenty przedstawiające cara – wskazuje fragmenty o charakterze dynamicznym – dostrzega elementy symboliczne – zna termin <i>legenda literacka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje nawiązania do historii Polski – ustala, jak został przedstawiony car – wymienia środki językowe dynamizujące wypowiedź – wskazuje elementy symboliczne – wie, na czym polega legenda literacka 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cara – omawia sposoby dynamizacji wypowiedzi – omawia elementy symboliczne – wyjaśnia, na czym polega legenda literacka 	<ul style="list-style-type: none"> – do historii Polski – określa cel zastosowania ironii – komentuje dynamizację wypowiedzi w odniesieniu do jej treści – wyjaśnia znaczenia związane z elementami symbolicznymi – wyjaśnia, w jakim celu poeta wykreował legendę literacką 	
Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze informacje o autorze - zna treść lektury - potrafi wskazać elementy świata przedstawionego - zna pojęcie rusyfikacji – zbiera informacje o bohaterach, m.in. Marcinie Borowiczu, Andrzeju Radku, Bernardzie Zygierze, nauczycielach klerykowskiego gimnazjum – wskazuje cytaty pokazujące reakcję słuchaczy na recytację Zygiera - podaje cechy powieści 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie tekstu opowiada o sposobach rusyfikacji – porządkuje informacje o bohaterach powieści – opowiada o reakcjach uczniów i nauczyciela na recytację <i>Reduty Ordona</i> - wyjaśnia tytuł utworu - potrafi dostrzec przemianę głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy, na czym polegała rusyfikacja – charakteryzuje bohaterów utworu – wyjaśnia, jaką rolę odegrała recytacja <i>Reduty Ordona</i> w budzeniu świadomości narodowej uczniów - omawia kontekst historyczny powstania utworu - wyjaśnia znaczenie tytułu powieści 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia problem rusyfikacji w kontekście historycznym – omawia motywy postępowania bohatera – omawia problem roli literatury w życiu zbiorowości - omawia rolę powstania w życiu bohaterów - idee pozytywistyczne w kontekście utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem roli literatury w budzeniu świadomości narodowej i umacnianiu tożsamości narodowej
Banksy, rysunki na murze między Izraelem a Pale-	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wytwory sztuki ulicznej – wypowiada się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat wytworów sztuki ulicznej – nadaje tytuły obrazom 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy sztuki ulicznej – wyjaśnia, co łączy obejrzone obrazy 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swój stosunek do wytworów sztuki ulicznej – wyjaśnia metaforyczne zna- 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje dzieła ze szczególnym uwzględnie-

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
styną (street art)	<ul style="list-style-type: none"> obejranych dzieł – podaje związki frazeologiczne z rzeczownikiem <i>mur</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia symbolikę muru 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia symbolikę muru, przywołując utwory zawierające ten motyw 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wizualnych środków perswazyjnych
Adam Mickiewicz <i>Konrad Wallenrod</i> (fragment <i>Pieśni wajdeloty</i>)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – wskazuje apostrofy – cytuje fragmenty zawierające poglądy na temat zadań poezji – zna termin <i>poezja tyrtejska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, o czym mówi tekst – wyjaśnia, co łączy apostrofy użyte w tekście – odtwarza poglądy na temat zadań poezji zawarte we fragmencie – stosuje w wypowiedziach termin <i>poezja tyrtejska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje temat fragmentu – zestawia z sobą apostrofy – omawia własnymi słowami poglądy na temat zadań poezji zawarte we fragmencie – wyjaśnia znaczenie terminu <i>poezja tyrtejska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia własnymi słowami treść fragmentu – omawia funkcję apostrof – wypowiada się na temat roli literatury – wyjaśnia termin <i>poezja tyrtejska</i> i funkcjonalnie wykorzystuje go w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje fragment, odnosząc go do całości utworu ze szczególnym uwzględnieniem roli i zadań poezji i poety
Stanisław Lem <i>Kongres futurologiczny</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy świata przedstawionego – krótko opowiada, jak wygląda życie w opisanym świecie – przytacza neologizmy – zalicza utwór do literatury science fiction – pisze prostą rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza elementy świata przedstawionego – opowiada, jak wygląda życie w opisanym świecie – wyjaśnia znaczenia przytoczonych z tekstu neologizmów – przypomina, czym cechują się utwory science fiction – pisze rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – zestawia życie w opisanym świecie ze znaną sobie rzeczywistością – omawia mechanizm powstawania nowych słów – wyjaśnia, dlaczego utwór należy do science fiction – pisze rozprawkę z wyraźnie sformułowaną tezą i rozwiniętymi argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposób kreacji elementów świata przedstawionego – ocenia opisany świat – łączy język nowego świata z rzeczywistością, w której funkcjonuje – przedstawia swój stosunek do literatury science fiction – pisze rozprawkę z wyraźnie sformułowaną tezą i rozwiniętymi, zhierarchizowanymi argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem sposobu kreacji świata i jego oceny
Stanisław Dróżdż tryptyk <i>Bez tytułu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna termin <i>koncept poetycki</i> – czyta ze zrozumieniem in- 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina, na czym polega koncept poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina znane z klasy pierwszej utwory wykorzy- 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znane z klasy pierwszej utwory wykorzystujące 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło ze

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
[Ja] (obraz – poezja konkretna)	<ul style="list-style-type: none"> formacje na temat poezji konkretnej – dostrzega symetrię w kompozycji obrazów – pisze opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega poezja konkretna – omawia kompozycję obrazów – pisze tekst związany z obrazami 	<ul style="list-style-type: none"> stujące concept poetycki – wyjaśnia, na czym polega poezja konkretna – omawia sposoby uzyskania harmonii na obrazach – pisze pomysłowy tekst związany z obrazami 	<ul style="list-style-type: none"> concept poetycki – omawia przykłady poezji konkretnej – prezentuje rozwiniętą wypowiedź omawiającą kompozycję obrazów – pisze utwór na wystawę poezji konkretnej 	<ul style="list-style-type: none"> szczególnym uwzględnieniem relacji między elementami słownymi i plastycznymi
Wirtualny spacer – e-plakaty	<ul style="list-style-type: none"> – krótko przedstawia swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakataami – tworzy proste hasła plakatowe 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakataami – tworzy hasła plakatowe 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia e-plakaty – tworzy ciekawe hasła plakatowe 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenia wynikające z e-plakatów – tworzy hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie interpretuje e-plakaty – tworzy oryginalne, twórcze hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – zna większość tekstów z rozdziału – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna większość terminów występujących w związku z tekstami z rozdziału – pisze proste teksty w formach: rozprawka, monolog wewnętrzny, streszczenie, opis krajobrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozdanie z przedstawienia teatralnego, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje wszystkie gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna wszystkie terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy formy wypowiedzi: rozprawka, monolog wewnętrzny, streszczenie, opis krajobrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozdanie z przedstawienia teatralnego, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia z sobą teksty z rozdziału, porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe wypowiedzi w formach: rozprawka, monolog wewnętrzny, streszczenie, opis krajobrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozdanie z przedsta- 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia teksty zamieszczone w rozdziale – omawia znaczenie gatunków dla sensów naddanych utworów – w trakcie omawiania utworów funkcjonalnie posługuje się odpowiednimi terminami – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: rozprawka, monolog wewnętrzny, streszczenie, opis krajobrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozda- 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			wienia teatralnego, charakterystyka porównawcza	nie z przedstawienia teatralnego, charakterystyka porównawcza	
Test sprawdzający	– wykonuje poprawnie wybrane polecenia testu	– wykonuje poprawnie większą część poleceń testu	– wykonuje poprawnie niemal wszystkie polecenia testu	– wykonuje bezbłędnie wszystkie polecenia testu	
Rozdział III. Wśród ludzi					
Adam Asnyk <i>Do młodych</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje podmiot liryczny – wskazuje formy pozwalające rozpoznać odbiorcę – zna termin <i>liryka inwokacyjna</i> – wskazuje metafory – wskazuje fragmenty zawierające wskazówki i rady życiowe – cytuje wersy dotyczące przeszłości 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina informacje na temat podmiotu lirycznego – ustala, kto jest odbiorcą wypowiedzi – wyjaśnia, co to jest liryka inwokacyjna – próbuje ustalić znaczenia metafor – odtwarza wskazówki i rady życiowe przekazywane przez osobę mówiącą – odtwarza stosunek osoby mówiącej do przeszłości 	<ul style="list-style-type: none"> – określa, kim może być podmiot liryczny – wypowiada się na temat odbiorcy wypowiedzi – wyjaśnia, dlaczego utwór reprezentuje lirykę inwokacyjną – ustala znaczenia zawarte w metaforach – przekazuje własnymi słowami wskazówki i rady życiowe – omawia stosunek osoby mówiącej do przeszłości 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat podmiotu lirycznego – omawia relacje nadawczo-odbiorcze – wyjaśnia, jak przynależność do liryki inwokacyjnej wpływa na wymowę utworu – interpretuje metafory – omawia wskazówki i rady życiowe przekazywane przez osobę mówiącą – wypowiada się na temat swojego stosunku do przeszłości 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem metaforyki
Nancy Horowitz Kleinbaum <i>Stowarzyszenie umarłych poetów (fragmenty)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem informacje na temat epikureizmu – odtwarza przebieg opisanej lekcji – opowiada o profesorze Keatingu – tłumaczy zwrot <i>carpe diem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – w prosty sposób wyjaśnia, czym jest epikureizm – opowiada o przebiegu opisanej lekcji – odtwarza poglądy profesora – podaje przykłady obrazujące realizację zasady <i>carpe diem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest i na czym polega epikureizm – zestawia przebieg opisanej lekcji z własnym doświadczeniem – omawia poglądy profesora, próbuje się do nich ustosunkować 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak wyraża się postawa epikurejska – ocenia opisaną w tekście lekcję – analizuje sposób wypowiedzi profesora, na tej podstawie omawia jego poglądy – wypowiada się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem postawy życiowej i kontekstu filozoficznego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			– ocenia postawę zgodną z zasadą <i>carpe diem</i>	swoich zasad życiowych	
Jacek Santorski <i>Pesymiści, optymiści, realiści</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – nazywa opisane postawy życiowe – cytuje z tekstu definicje terminów – wie, że tekst reprezentuje piśmiennictwo popularno-naukowe – opowiada o swoich życiowych sukcesach	– opowiada, o czym mówi tekst – krótko omawia opisane postawy życiowe – na podstawie tekstu podaje definicje terminów – wyjaśnia, czym cechuje się piśmiennictwo popularno-naukowe – przedstawia swoje życiowe sukcesy	– odtwarza własnymi słowami tok wywodu – omawia własnymi słowami opisane postawy życiowe – wyjaśnia użyte w tekście terminy – przedstawia swoją opinię na temat piśmiennictwa popularno-naukowego – przedstawia rozbudowaną wypowiedź na temat swoich życiowych sukcesów	– ustosunkowuje się do twierdzeń zawartych w tekście – podaje przykłady sytuacji, w których ujawniają się opisane w tekście postawy życiowe – omawia znaczenie użytych w tekście terminów – omawia rolę i znaczenie piśmiennictwa popularno-naukowego – wypowiada się na temat swoich życiowych sukcesów, ustala, dzięki czemu je osiągnął	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia postaw życiowych
Wirtualny spacer – reklama optymizmu	– tworzy prostą reklamę optymizmu	– tworzy reklamę optymizmu	– tworzy ciekawą reklamę optymizmu	– tworzy oryginalną, atrakcyjną reklamę optymizmu	– samodzielnie tworzy oryginalną reklamę wykorzystującą różnorodne środki perswazji
Bolesław Prus <i>Dzieci warszawskie</i> (fragmenty)	– wydobywa informacje związane z realiami przedstawionymi w tekście – wymienia problemy młodych ludzi przedstawione w tekście – wskazuje fragmenty prezentujące argumenty autora	– opowiada o realiach przedstawionych w tekście – opowiada o problemach młodych ludzi przedstawionych w tekście – odtwarza argumenty autora – pisze sprawozdanie	– formułuje temat tekstu – wymienia problemy młodych ludzi ze swego pokolenia – ustosunkowuje się do opinii autora – pisze sprawozdanie związane z tematyką sygnalizowa-	– przedstawia problematykę tekstu – opowiada o problemach młodych ludzi ze swego pokolenia – analizuje język wypowiedzi autora – pisze sprawozdanie związa-	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego celu i intencji

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– pisze proste sprawozdanie		– nę w tekście	– ne z tematyką sygnalizowaną w tekście, zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Anna Onichimowska <i>Hera, moja miłość</i> (fragmenty)	– wydobywa informacje na temat opisanej rodziny – zbiera i porządkuje informacje o bohaterze – wskazuje błędy popełniane przez bohatera – opowiada o postępowaniu Nataszy	– odtwarza informacje na temat opisanej rodziny – opowiada swoimi słowami o bohaterze – ocenia postępowanie bohatera – omawia zachowanie Nataszy	– opowiada o rodzinie bohatera – wskazuje motywy postępowania bohatera – wyjaśnia, dlaczego bohater postępuje niewłaściwie – ustala, jaką decyzję powinna podjąć Natasza	– omawia relacje panujące w opisanej rodzinie – omawia rozterki i trudności, z jakimi boryka się bohater – formułuje argumenty nakłaniające bohatera do zmiany postępowania – przedstawia przesłanki, jakie powinna mieć na uwadze Natasza, podejmując decyzję	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem motywów postępowania bohatera
<i>Przygody Fejsmena</i> (filmy animowane)	– uważnie ogląda filmy – przedstawia bohaterów filmów – podaje podobieństwa między filmami – opowiada, w jaki sposób korzysta z portali społecznościowych	– swoimi słowami opowiada historię przedstawioną w każdym z filmów – opowiada o bohaterach filmów – wyjaśnia, czym różni się perswazja od manipulacji – wymienia korzyści i zagrożenia związane z korzystaniem z portali społecznościowych	– formułuje cel opowiadanych przez filmy historii – ustala, w jaki sposób filmy wykorzystują motyw superbohatera – omawia kompozycję filmów – zestawia korzyści i zagrożenia związane z korzystaniem z portali społecznościowych	– wskazuje sposoby, jakimi są osiągnięte cele filmów – omawia motyw superbohatera, odwołując się do innych utworów – wskazuje sposoby wpływu na odbiorców filmów – wypowiada się na temat roli portali społecznościowych i związanych z nimi korzyści i zagrożeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje filmy ze szczególnym uwzględnieniem ich roli perswazyjnej
Wirtualny spacer – film edukacyjny	– korzystając z pomocy, nagrywa prosty filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników	– nagrywa filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– nagrywa ciekawy filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– nagrywa ciekawy filmik, stosuje w nim celowe środki perswazji	– nagrywa oryginalny, twórczy filmik ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	ków przed zagrożeniami		niami		– celowo stosuje środki języka filmowego
Bolesław Prus <i>Katarynka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy świata przedstawionego – wypowiada się na temat głównego bohatera – gromadzi informacje o życiu dziewczynki – porządkuje wydarzenia – przypomina, co to jest puenta – zalicza utwór do noweli jako gatunku – pisze proste sprawozdanie z lektury 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – krótko charakteryzuje głównego bohatera – opowiada o życiu dziewczynki – omawia układ wydarzeń – wskazuje puentę – przypomina cechy noweli jako gatunku – pisze sprawozdanie z lektury 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy świata przedstawionego – omawia motywy postępowania głównego bohatera – przedstawia własnymi słowami, jak wyglądało życie dziewczynki – omawia budowę fabuły – wyjaśnia funkcję puenty – uzasadnia, dlaczego utwór jest nowelą – pisze ciekawe sprawozdanie z lektury 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia konwencję prezentowania świata w utworze – analizuje zmiany w myśleniu i postępowaniu głównego bohatera – omawia relacje dziewczynki ze światem – wypowiada się na temat konstrukcji fabuły i akcji – omawia rolę puenty w konstrukcji fabuły – zestawia utwór z innymi znanymi nowelami i wskazuje wspólne cechy gatunkowe – pisze sprawozdanie z lektury, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem przesłania utworu i jego przynależności gatunkowej
Dorota Terakowska <i>Poczwarka</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o tytułowej bohaterce – wskazuje fragmenty przedstawiające stosunek matki do córki – wyjaśnia znaczenia słowa <i>poczwarka</i> – opowiada o zachowaniu dziewczynki w sklepie 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy dłuższą wypowiedź na temat tytułowej bohaterki – omawia stosunek matki do córki – wie, że tytuł powieści ma charakter metaforyczny – opowiada o reakcjach ludzi w sklepie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia odmienność bohaterki – analizuje wypowiedzi matki skierowane do córki – wyjaśnia tytułową metaforę – ocenia reakcje ludzi w sklepie – omawia sytuacje ilustrujące postawę tolerancji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia stosunek tytułowej bohaterki do świata – ocenia relacje matki i córki – omawia związki między tytułową metaforą i treścią fragmentu – tworzy wypowiedź skierowaną do ludzi w sklepie – omawia znaczenie postawy 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem postawy wobec inności, odmienności

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– zna pojęcie tolerancji	– wie, na czym polega postawa tolerancji		tolerancji w relacjach międzyludzkich	
Maciej Pieprzyca <i>Chce się żyć</i> (film)	– opowiada o wybranej scenie z filmu – opowiada o bohaterze – zna termin <i>głos z offu</i> – zna termin <i>perspektywa żabia</i> – wstępnie omawia grę aktorską – pisze proste sprawozdanie z filmu	– opowiada o scenach, które zwróciły jego uwagę – opowiada, jak wyglądało życie bohatera – wie, na czym polega głos z offu – wyjaśnia, na czym polega perspektywa żabia – przedstawia swoje wrażenia wywołane grą aktorską – pisze sprawozdanie z filmu	– przedstawia swoje przemyślenia wywołane filmem – opowiada o relacjach bohatera ze światem – podaje przykłady scen, w których występuje głos z offu – wskazuje sceny filmowane z perspektywy żabiej – ocenia grę aktorską – pisze ciekawe sprawozdanie z filmu	– wyjaśnia, jak film wpłynął na jego myślenie o świecie – ocenia postępowanie innych w stosunku do bohatera – wyjaśnia funkcję głosu z offu – omawia funkcję punktu widzenia kamery – tworzy wypowiedź na temat gry aktorskiej – pisze sprawozdanie z filmu, zachowując wszystkie wymagania tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego kreujących znaczenia
Wirtualny spacer – kampania informacyjna	– stara się brać udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie prosty plakat	– bierze udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie plakat	– bierze aktywny udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie ciekawy plakat	– organizuje kampanię informacyjną – przygotowuje w samodzielnie wybranym programie związany z nią folder	– samodzielnie przygotowuje i przeprowadza kampanię informacyjną – przygotowuje propagującą ciekawe materiały graficzne
Bolesław Prus <i>Kamizelka</i>	– wie, że utwór jest nowelą – wymienia wydarzenia utworu – przedstawia życie bohaterów – przypomina, co się działo z kamizelką – wypowiada się na temat	– przypomina cechy noweli jako gatunku – wypisuje w punktach wydarzenia utworu – przedstawia relacje między bohaterami – opowiada, czym była kamizelka dla poszczególnych po-	– uzasadnia, że utwór jest nowelą – omawia układ wydarzeń – opowiada w pierwszej osobie o życiu bohaterów – omawia symboliczne znaczenia związane z kamizelką – ustala, czego dotyczą reflek-	– zestawia utwór z innymi znanymi nowelami i wskazuje wspólne cechy gatunkowe – omawia konstrukcję fabuły – ocenia relacje między bohaterami – omawia funkcję rekwizytu w noweli	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji międzyludzkich – pisze ciekawą, rozwiniętą rozprawkę – zachowuje logikę wyводу – prezentuje w rozprawce

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	narratora – formułuje prostą hipotezę – zbiera argumenty – pisze krótką rozprawkę	staci – wskazuje fragmenty o charakterze refleksyjnym – formułuje hipotezę – porządkuje argumenty – pisze rozprawkę	sje narratora – formułuje różne hipotezy – zbiera argumenty i kontrargumenty – pisze rozprawkę przedstawiającą argumenty i kontrargumenty	– omawia rodzaj narracji – formułuje możliwe hipotezy związane ze wskazanym problemem – porządkuje i hierarchizuje argumenty i kontrargumenty – pisze rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	hipotezę, argumenty, kontrargumenty, wnioski
Tadeusz Różewicz <i>Koncert życzeń</i>	– głośno odczytuje utwór – wie, że utwór reprezentuje wiersz wolny – opowiada, jak zachowuje się bohaterka – przypomina, na czym polega kontrast – zna termin <i>reifikacja</i> – omawia relacje rodzinne przedstawione w wierszu – dostrzega ironię	– pięknie i starannie odczytuje utwór – wskazuje podstawowe cechy wiersza wolnego – wypowiada się na temat bohaterki – wskazuje kontrast – wie, na czym polega reifikacja – wypowiada się na temat relacji rodzinnych przedstawionych w wierszu – wyjaśnia, na czym polega ironia	– interpretuje głosowo utwór – wyjaśnia, czym cechuje się wiersz wolny – omawia motywy postępowania bohaterki – wyjaśnia funkcję kontrastu – wyjaśnia, na czym polega reifikacja – ocenia relacje rodzinne – wyjaśnia, czego dotyczy ironia wykorzystana w utworze	– interpretuje głosowo utwór, sygnalizując proponowane znaki interpunkcyjne – zestawia wiersz wolny z wierszem klasycznym – omawia relacje bohaterki ze światem – omawia znaczenia związane z wykorzystaniem kontrastu – wyjaśnia funkcję reifikacji – wskazuje i omawia możliwe źródła relacji rodzinnych – interpretuje znaczenia wynikające z zastosowania ironii	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem metaforyki
Jan van Eyck <i>Portret małżonków Arnolfinich</i> (obraz)	– czyta ze zrozumieniem informacje o obrazie – wymienia najważniejsze elementy obrazu – układa prostą historię związaną z bohaterami obrazu	– odtwarza informacje o obrazie – opowiada, co przedstawia obraz – układa historię związaną z bohaterami obrazu	– przekazuje własnymi słowami informacje o obrazie – ustala, co zostało przedstawione w poszczególnych planach obrazu – układa dialog między boha-	– przedstawia genezę obrazu i informacje z nim związane – analizuje warstwę przedstawieniową obrazu – układa ciekawy, oryginalny dialog między bohaterami	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarzkiego kreujących znaczenia

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega podstawowe cechy kompozycji obrazu – wymienia źródła światła na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wie, na czym polega światłocień 	<ul style="list-style-type: none"> – terami obrazu – wyjaśnia, z czego wynika symetria w kompozycji obrazu – omawia funkcję światła na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> – obrazu – tworzy wypowiedź na temat kompozycji obrazu – wyjaśnia, jaką rolę na obrazie pełni światłocień 	
Wirtualny spacer – drzewo genealogiczne	– tworzy proste drzewo genealogiczne swojej rodziny	– tworzy drzewo genealogiczne swojej rodziny	– tworzy ciekawe, oryginalne drzewo genealogiczne swojej rodziny	– tworzy drzewo genealogiczne swojej rodziny, uzupełnia je fotografiami, elementami graficznymi	– tworzy oryginalne, rozbudowane drzewo genealogiczne swojej rodziny, zawierające funkcjonalne elementy graficzne
Henryk Sienkiewicz <i>Listy z Afryki</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia informacje od opinii – wskazuje fragmenty zawierające opis pustyni – rozpoznaje pustynię jako motyw kulturowy – wypowiada się na temat sensu podróżowania – przypomina cechy listu jako formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje fragmenty zawierające informacje i opinie – opowiada o wyglądzie pustyni – podaje proste znaczenia symboliczne związane z pustynią – podaje argumenty uzasadniające sens podróżowania – zna termin <i>epistolografia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – ustala, czego dotyczą fragmenty zawierające informacje, a czego – te przekazujące opinie – ustala, jakimi środkami językowymi została przedstawiona pustynia – podaje tytuły tekstów zawierających motyw pustyni – hierarchizuje argumenty uzasadniające sens podróżowania – wyjaśnia znaczenie terminu <i>epistolografia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia fragmenty zawierające informacje i opinie – omawia funkcję środków językowych wykorzystanych do opisu pustyni – omawia symboliczne znaczenia motywu pustyni – tworzy wypowiedź argumentacyjną uzasadniającą sens podróżowania – omawia tekst z punktu widzenia sztuki epistolograficznej 	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem intencji nadawcy
Ryszard Kapuściński <i>Heban</i> (fragment)	– wydobywa z tekstu informacje dotyczące wyglądu krajobrazu	– odtwarza swoimi słowami wygląd krajobrazu	– ustala, jakimi środkami językowymi został przedstawiony krajobraz	– omawia funkcję środków językowych wykorzystanych do przedstawienia krajobrazu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<i>W cieniu drzewa w Afryce)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – krótko opowiada o życiu przedstawionej społeczności – wskazuje fragmenty prezentujące stosunek autora do Afrykańczyków – przedstawia zakątek Ziemi wart – jego zdaniem – poznania 	<ul style="list-style-type: none"> wionej społeczności – wypowiada się na temat stosunku autora do Afrykańczyków – opowiada o zakątku Ziemi wartym – jego zdaniem – poznania 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza charakterystykę Afrykańczyków – omawia stosunek autora do Afrykańczyków – projektuje wyprawę podróżniczą 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wypowiedź charakteryzującą zbiorowość Afrykańczyków i przedstawiającą jej życie – ocenia stosunek autora do Afrykańczyków – omawia cele projektowanej wyprawy podróżniczej 	<ul style="list-style-type: none"> odmienności kulturowej i mentalnej opisanej zbiorowości
Andrzej Budnik <i>Wywiad bez cenzury: Łukasz Supergan</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wywiad wśród innych tekstów publicystycznych – mówi, czego dotyczy poznany wywiad – odtwarza poglądy bohatera wywiadu na temat sensu podróżowania – układa kilka pytań do wywiadu – przeprowadza krótki wywiad 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy wywiadu jako formy publicystycznej – formułuje temat wywiadu – wskazuje fragmenty o znaczeniu przenośnym – układa pytania do wywiadu – przeprowadza wywiad 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny – wyjaśnia, jakie problemy zostały poruszone w wywiadzie – wyjaśnia znaczenia fragmentów metaforycznych – ustala cel wywiadu, układa do niego pytania – przeprowadza ciekawy wywiad 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swój stosunek do wywiadu jako gatunku publicystycznego – ustosunkowuje się do problemów poruszonych w wywiadzie – omawia znaczenie fragmentów metaforycznych dla wymowy tekstu – ustala cel wywiadu, układa do niego pytania i zestawia je według przyjętej zasady – przeprowadza ciekawy wywiad 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforycznej wymowy
Henryk Sienkiewicz <i>Sachem</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest nowelą – wydobywa z tekstu informacje dotyczące Chiavatty – gromadzi informacje dotyczące sachema – tworzy krótki opis sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina cechy noweli – opowiada dzieje Chiavatty – opisuje wygląd sachema – tworzy opis sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór jest nowelą – charakteryzuje mieszkańców Antylopy – omawia zakończenie utworu – tworzy dynamiczny opis sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia utwór z innymi znanymi nowelami i wskazuje ich wspólne cechy gatunkowe – wyjaśnia, czego dotyczy ironia w wypowiedziach narratora 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem refleksji dotyczących tożsamości człowieka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega tragizm sachema – tworzy dynamiczny opis sytuacji, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	
Joanna Szczepkowska <i>Kto ty jesteś</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – zna termin <i>autobiografia</i> – odtwarza informacje na temat bohaterów tekstu – krótko opowiada o swoich wspomnieniach z dzieciństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – zalicza tekst do literatury faktu – opowiada o osobach opisanych przez autorkę – przedstawia swoje wspomnienia z dzieciństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest autobiografia – opowiada o relacjach łączących osoby przedstawione przez autorkę – przedstawia przeżycia z dzieciństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – charakteryzuje autorkę na podstawie jej wypowiedzi – przedstawia związane ze swoim dzieciństwem przeżycia, które uznaje za znaczące dla dalszego życia 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem relacji rodzinnych kształtujących osobowość człowieka
Adam Pańczuk <i>Karczeby</i> (fotoreportaż)	<ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia fotoreportaż spośród innych tekstów kultury – czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące tytułu fotoreportażu – zna termin <i>etymologia</i> – przedstawia swoje odczucia związane z obejrzanymi fotografiami – dostrzega symbolikę niektórych elementów fotografii – pisze proste opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe cechy fotoreportażu – wypowiada się na temat tytułu fotoreportażu – łączy termin <i>etymologia</i> z pochodzeniem wyrazów – wypowiada się na temat obejrzanych fotografii – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym – pisze opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się fotoreportaż – odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące tytułu fotoreportażu – wyjaśnia termin <i>etymologia</i> – omawia obejrzone fotografie – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów fotografii – pisze ciekawe opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swój stosunek do fotoreportażu jako tekstu kultury – tworzy wypowiedź związaną z tytułem fotoreportażu – korzystając ze słownika etymologicznego, wyjaśnia pochodzenie słów – ocenia obejrzone fotografie – tworzy dłuższą, zwartą wypowiedź dotyczącą symboliki cyklu fotografii – pisze opowiadanie, stosuje w nim ciekawe rozwiązania fabularne 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje fotoreportaż ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków kreujących znaczenia metaforyczne

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer – fotoreportaż	– przygotowuje prosty fotoreportaż o swoim regionie	– przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie	– przygotowuje ciekawy fotoreportaż o swoim regionie	– przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie, dba o artystyczną formę fotografii	– przygotowuje oryginalny, twórczy fotoreportaż o swoim regionie, za pomocą właściwych środków przekazuje w nim znaczenia metaforyczne
Maria Konopnicka <i>Rota</i>	– wie, że utwór jest pieśnią – zbiera informacje o podmiocie lirycznym – wskazuje odwołania historyczne – cytuje wersy zawierające deklaracje – wymienia cechy nastroju utworu – uważnie wysłuchuje muzycznej wersji utworu	– wie, czym cechuje się pieśń jako gatunek liryczny – wypowiada się na temat podmiotu lirycznego – wyjaśnia, czego dotyczą odwołania historyczne – wyjaśnia, z czym są związane deklaracje – omawia nastrój utworu – przedstawia swoje wrażenia po wysłuchaniu muzycznej wersji utworu	– przypomina cechy pieśni jako gatunku – charakteryzuje podmiot liryczny – omawia odwołania historyczne – przekazuje własnymi słowami deklaracje zawarte w utworze – wskazuje i nazywa środki językowe tworzące nastrój utworu – omawia środki muzyczne wykorzystane do zbudowania nastroju	– wyjaśnia, dlaczego utwór reprezentuje pieśń jako gatunek liryczny – omawia rolę odwołań historycznych – interpretuje deklaracje w kontekście całości utworu – omawia funkcję środków językowych tworzących nastrój utworu – zestawia tekst literacki z jego muzyczną wersją	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego wymowy patriotycznej
Andrzej Ziemiański <i>Chłopaki, wszyscy idziecie do piekła</i> (fragmenty)	– dostrzega realia przedstawione w utworze – zbiera informacje o bohaterach – opowiada, na czym polegało zadanie rodzeństwa – dostrzega obraz Polski zawarty w utworze	– odtwarza realia opisane w utworze – porządkuje informacje o bohaterach – wskazuje przejawy patriotyzmu bohaterów – omawia obraz Polski zawarty w utworze	– wskazuje nawiązania do ideologii socjalizmu – charakteryzuje bohaterów – przedstawia cel i przebieg misji bohaterów – ocenia obraz Polski zawarty w utworze	– omawia świat przedstawiony – ocenia bohaterów – wyjaśnia, w czym przejawiała się postawa patriotyczna bohaterów i ustosunkowuje się do niej – tworzy dłuższą wypowiedź poświęconą obrazowi Polski	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem sposobów kreacji historii alternatywnej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				zawartemu w utworze	
Maria Peszek <i>sorry polsko</i> (piosenka)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wersy zawierające deklaracje – dostrzega postawę przedstawioną w tekście – wyjaśnia, kogo nazywa się obywatelem – wstępnie zestawia utwór z <i>Rotą</i> M. Konopnickiej – uważnie wysłuchuje muzycznej wersji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza deklaracje zawarte w utworze – omawia postawę przedstawioną w tekście – wskazuje przykłady postawy obywatelskiej – dostrzega podobieństwo tematyczne z <i>Rotą</i> M. Konopnickiej – przedstawia swoje wrażenia po wysłuchaniu muzycznej wersji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia deklaracje zawarte w utworze – ocenia postawy prezentowane w tekście – wyjaśnia, w czym przejawia się postawa obywatelska – omawia różnice postaw przedstawionych w <i>Rocie</i> M. Konopnickiej i utworze <i>sorry polsko</i> – omawia warstwę muzyczną utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia deklaracje zawarte w utworze – przedstawia dłuższą wypowiedź na temat postaw prezentowanych w tekście – omawia postawę obywatelską – dokonuje interpretacji porównawczej <i>sorry polsko</i> z <i>Rotą</i> M. Konopnickiej – ocenia muzyczną wersję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem prezentowanych w nim postaw
Wirtualny spacer – portfolio	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje proste portfolio wybranej osoby 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje portfolio wybranej osoby 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje bogate i ciekawe portfolio wybranej osoby 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje portfolio wybranej osoby – uzasadnia swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje atrakcyjne portfolio wybranej osoby zawierające różnorodne materiały – uzasadnia swój wybór
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – zna większość tekstów z rozdziału – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna większość terminów występujących w związku z tekstami z rozdziału – pisze proste teksty w formach: sprawozdanie, spra- 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje wszystkie gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna wszystkie terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy formy wypowiedzi: sprawozdanie, sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia teksty zamieszczone w rozdziale – omawia znaczenie gatunków dla sensów naddanych utworów – w trakcie omawiania utworów funkcjonalnie posługuje się odpowiednimi terminami – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	wozdanie z lektury, sprawozdanie z filmu, rozprawka, opis postaci, opis sytuacji	z lektury, sprawozdanie z filmu, rozprawka, opis postaci, opis sytuacji	w formach: sprawozdanie, sprawozdanie z lektury, sprawozdanie z filmu, rozprawka, opis postaci, opis sytuacji	realizujące wszystkie wymogi form: sprawozdanie, sprawozdanie z lektury, sprawozdanie z filmu, rozprawka, opis postaci, opis sytuacji	
Test sprawdzający	– wykonuje poprawnie wybrane polecenia testu	– wykonuje poprawnie większą część poleceń testu	– wykonuje poprawnie niemal wszystkie polecenia testu	– wykonuje bezbłędnie wszystkie polecenia testu	
A. de Saint-Exupery <i>Mały Księżę</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy świata przedstawionego – wypowiada się na temat głównego bohatera – gromadzi informacje o Małym Księżu i jego planecie – porządkuje wydarzenia – zalicza utwór do baśni filozoficznej – posługuje się pojęciem <i>alegoria</i> – pisze proste sprawozdanie z lektury 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – krótko charakteryzuje głównego bohatera – opowiada o podróżach Małego Księcia – opowiada o wartości przyjaźni i miłości – omawia układ wydarzeń – pisze sprawozdanie-recenzję lektury 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy świata przedstawionego – omawia motywy postępowania głównego bohatera – przedstawia własnymi słowami, jak wyglądało życie Małego Księcia – omawia budowę fabuły – wyjaśnia funkcję alegorii – uzasadnia, dlaczego utwór jest baśnią filozoficzną – pisze ciekawe sprawozdanie - recenzję lektury 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia konwencję prezentowania świata w utworze – analizuje zmiany w myśleniu i postępowaniu głównego bohatera – omawia relacje chłopca i róży – wypowiada się na temat konstrukcji fabuły i akcji – omawia rolę alegorii w konstrukcji fabuły – zestawia utwór z innymi znanymi utworami i wskazuje wspólne i odmienne cechy gatunkowe – pisze sprawozdanie z lektury, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem przesłania utworu i jego przynależności gatunkowej
	-				

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Rozdział IV. Gramatyka					
Przypomnienie i powtórzenie wiadomości o częściach mowy	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia odmienne i nieodmienne części mowy – rozpoznaje formy gramatyczne odmiennych części mowy – stara się stosować wszystkie części mowy w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nazwy odmiennych i nieodmiennych części mowy – odmienia części mowy przez odpowiednie formy gramatyczne – stosuje wszystkie części mowy w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nazwy wszystkich odmiennych i nieodmiennych części mowy – bezbłędnie rozpoznaje wszystkie formy gramatyczne odmiennych części mowy – funkcjonalnie stosuje wszystkie części mowy w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wszystkie części mowy – bezbłędnie odmienia części mowy przez odpowiednie formy gramatyczne – świadomie i funkcjonalnie stosuje wszystkie części mowy w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie rozpoznaje wszystkie części mowy – zna i stosuje funkcjonalnie wszystkie formy gramatyczne poszczególnych części mowy – wykorzystuje wiedzę o częściach mowy i ich odmianie do interpretacji tekstów literackich i świadomego tworzenia tekstów własnych
Przypomnienie i powtórzenie wiadomości o częściach zdania	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia od siebie części zdania – zna podstawowe rodzaje części zdania – ma świadomość łączności części zdania i części mowy – wie, czym jest związek wyrazowy 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wszystkie części zdania – zna różne rodzaje części zdania – wskazuje, jakimi częściami mowy są wyrażane poszczególne części zdania – rozpoznaje związki wyrazowe w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wszystkie części zdania – omawia różne rodzaje części zdania – omawia części mowy, jakimi są wyrażane części zdania – tworzy poprawne związki wyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje funkcjonalnie w stworzonych wypowiedziach wszystkie części zdania – stosuje różne rodzaje wszystkich części zdania – określa formy gramatyczne części mowy, jakimi są wyrażane części zdania – wykorzystuje funkcjonalnie w wypowiedziach poprawne związki wyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje celowo i funkcjonalnie wiedzę na temat części zdania, ich rodzajów, sposobów wyrażania dla interpretacji tekstu cudzego i tworzenia tekstu własnego
Zdanie złożone Kultura języka, netykieta	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia zdania pojedyncze od złożonych – rozpoznaje części składowe zdania złożonego – zna zasady kultury języka 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak odróżnić zdanie pojedyncze od złożonego – dzieli zdanie złożone na części składowe – wymienia podstawowe za- 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się zdanie złożone – nazywa części zdania złożonego – omawia podstawowe zasady 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje funkcjonalnie w swoich wypowiedziach zdania złożone – dostrzega relacje pomiędzy wypowiedziami składo- 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym w interpretacji tekstu cudzego i tworzeniu tekstu własnego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– zna zasady porozumiewania się w sieci	sady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci	kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci	wymi – stosuje w praktyce zasady kultury języka – stosuje zasady netykiety	– zawsze świadomie i celowo stosuje zasady kultury języka i zasady netykiety
Zdanie złożone współrzędnie Synonimy	– wie, na czym polega związek współrzędności – rozpoznaje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych – wie, co to są synonimy	– wyjaśnia, na czym polega związek współrzędności – nazywa różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych – wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy synonimami	– rozpoznaje związek współrzędności pomiędzy wypowiedziami składowymi – porównuje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych – wyjaśnia, w jakim celu stosuje się synonimy	– omawia związek współrzędności pomiędzy wypowiedziami składowymi – stosuje w wypowiedziach wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych – stosuje w wypowiedziach synonimy	– świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych rodzajach zdania współrzędnie złożonego dla interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych – świadomie, celowo i funkcjonalnie stosuje wypowiedziach synonimy
Zdania podrzędnie złożone Antonimy	– rozpoznaje wśród wypowiedzeń zdania podrzędnie złożone – dzieli zdanie podrzędnie złożone na wypowiedzenia składowe – wie, jakie wyrazy nazywamy antonimami	– wyjaśnia, czym cechują się zdania podrzędnie złożone – rozróżnia wypowiedzenie nadrzędne i podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie – podaje przykłady antonimów	– stosuje w swoich wypowiedziach zdania złożone podrzędnie – wie, kiedy wypowiedzenie składowe jest podrzędne, a kiedy – nadrzędne – stosuje w wypowiedziach antonimy	– stosuje celowo i funkcjonalnie w swoich wypowiedziach zdania złożone podrzędnie – omawia stosunek podrzędności – świadomie, celowo i funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach antonimy	– świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dla interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych – świadomie, celowo i funkcjonalnie stosuje wypowiedziach antonimy
Zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym Homonimy	– rozpoznaje zdanie podmiotowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym podmiotowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym podmiotowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym podmiotowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– zna termin homonimy	– wie, co to są homonimy	– wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homonimami	– stosuje w wypowiedziach homonimy	własnych
Zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym Cytat, cytowanie	– rozpoznaje zdanie orzecznikowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe – stara się wprowadzać cytaty do swoich wypowiedzi	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym orzecznikowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne – poprawnie wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym orzecznikowym – wskazuje zależności zdań składowych – celowo wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym – omawia zależności zdań składowych – funkcjonalnie wykorzystuje cytaty w swoich wypowiedziach	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym orzecznikowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych – świadomie, celowo, poprawnie, funkcjonalnie wprowadza cytaty do wypowiedzi
Zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym Mowa niezależna	– rozpoznaje zdanie przydawkowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe – rozpoznaje mowę niezależną	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym przydawkowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne – wprowadza do tekstów pisanych mowę niezależną	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym przydawkowym – wskazuje zależności zdań składowych – wyjaśnia, na czym polega mowa niezależna	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym – omawia zależności zdań składowych – funkcjonalnie stosuje w pisanych tekstach mowę niezależną	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym przydawkowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym Mowa zależna	– rozpoznaje zdanie dopełnieniowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe – rozpoznaje mowę zależną	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym dopełnieniowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne – wprowadza do tekstów pisanych mowę zależną	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym dopełnieniowym – wskazuje zależności zdań składowych – wyjaśnia, na czym polega mowa zależna	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym – omawia zależności zdań składowych – funkcjonalnie stosuje mowę zależną w tekstach pisanych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dopełnieniowym w interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych – sprawnie przekształca mowę niezależną w zależną

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
					– funkcjonalnie i celowo stosuje mowę zależną w wypowiedziach
Zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym Związki frazeologiczne	– rozpoznaje zdanie okolicznikowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe – rozpoznaje w wypowiedziach frazeologizmy	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym okolicznikowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne – wyjaśnia znaczenia frazeologizmów	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym okolicznikowym – wskazuje zależności zdań składowych – wyjaśnia, co to jest frazeologizm	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym – omawia zależności zdań składowych – wyjaśnia, kiedy można stosować w wypowiedziach frazeologizmy	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dopełnieniowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Imiesłowy równoważnik zdania Tropy	– rozpoznaje w wypowiedzi imiesłowy przysłówkowy – rozpoznaje równoważnik zdania – rozpoznaje zdanie złożone z imiesłowym równoważnikiem zdania – rozpoznaje podstawowe tropy	– tworzy imiesłowy przysłówkowy – wyjaśnia, czym cechuje się równoważnik zdania – dzieli zdanie złożone z imiesłowym równoważnikiem zdania na wypowiedzenia składowe – podaje cechy podstawowych tropów	– wyjaśnia, czym cechuje się imiesłowy przysłówkowy – wyjaśnia różnice między zdaniem a równoważnikiem zdania – ustala relacje wypowiedzeń składowych w zdaniu złożonym z imiesłowym równoważnikiem zdania – omawia funkcje tropów w tekstach publicystycznych i retorycznych	– omawia rolę imiesłowy przysłówkowego w wypowiedzi – przekształca zdania w równoważniki i równoważniki w zdania – funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie złożone z imiesłowym równoważnikiem zdania – stosuje tropy w wypowiedziach retorycznych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym z imiesłowym równoważnikiem zdania przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych – twórczo stosuje tropy w swoich wypowiedziach retorycznych
Zdania wielokrotnie złożone Oficjalna i nieoficjalna odmiana	– rozpoznaje zdania wielokrotnie złożone – dzieli zdanie na wypowiedzenia składowe	– wyjaśnia, czym cechuje się zdanie wielokrotnie złożone – wyodrębnia wypowiedzenia nadrzędne i podrzędne	– tworzy zdania wielokrotnie złożone – określa relacje między wypowiedziami składowymi	– wykorzystuje funkcjonalnie zdania wielokrotnie złożone – obrazuje na wykresie relacje między zdaniami składowymi	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu wielokrotnie złożonym przy interpretacji tekstów cudzych i two-

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
języka	– odróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny	– rozpoznaje sytuacje wymagające zastosowania oficjalnej bądź nieoficjalnej odmiany polszczyzny	– podaje cechy oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny	mi – bezbłędnie stosuje odmianę polszczyzny w zależności od sytuacji	rzeniu tekstów własnych
Składnia – zebranie i powtórzenie wiadomości	– rozpoznaje wszystkie części zdania – rozpoznaje różne typy wypowiedzi – odróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie – dzieli zdania złożone na wypowiedzenia składowe	– omawia wszystkie części zdania – omawia różne typy wypowiedzi – wyjaśnia różnice między zdaniami współrzędnie i podrzędnie złożonymi – analizuje relacje między wypowiedziami składowymi	– wykorzystuje wszystkie części zdania w wypowiedziach – wykorzystuje różne typy wypowiedzi w wypowiedziach – zna różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych – omawia relacje między wypowiedziami składowymi	– celowo i funkcjonalnie stosuje wszystkie części zdania – stosuje funkcjonalnie różne typy wypowiedzi – stosuje różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych – przedstawia na wykresie i omawia relacje między wypowiedziami składowymi	– celowo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o składni przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Wyraz podstawowy i pochodny Neologizmy	– rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne – rozpoznaje w wypowiedzi neologizmy	– tworzy proste wyrazy pochodne – wyjaśnia, czym cechują się neologizmy	– wyjaśnia, kiedy wyraz jest podstawowy, a kiedy pochodny – rozpoznaje neologizmy słowotwórcze, znaczeniowe, frazeologiczne i zapożyczenia	– tworzy wyrazy pochodne od rzeczowników, czasowników, przymiotników – rozpoznaje różne rodzaje neologizmów – samodzielnie tworzy neologizmy	– wie, jak powstają wyrazy – bezbłędnie wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne – tworzy wyrazy pochodne od różnych części mowy – wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów przy interpretacji tekstów
Budowa słowotwórcza wyrazu, wyrazy niepodzielne słowotwórczo	– wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne – dzieli słowotwórczo proste wyrazy pochodne – wie, że w podstawie słowo-	– wyjaśnia, co to są wyrazy podstawowe i pochodne – dzieli słowotwórczo wyrazy pochodne – wskazuje oboczności w pod-	– tworzy pary wyrazów: podstawowy i pochodny – wyjaśnia, czym jest podstawa słowotwórcza, a czym – formant w wyrazie pochodnym	– tworzy ciągi wyrazów pokrewnych – wymienia kolejne etapy analizy słowotwórczej wyrazu	– dokonuje bezbłędnie analizy słowotwórczej wyrazów o wysokim stopniu trudności

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Neologizmy artystyczne	twórczej mogą występować oboczności – zna termin <i>neologizm artystyczny</i>	stawie słowotwórczej – wśród neologizmów wyróżnia neologizmy artystyczne	– analizuje oboczności występujące w podstawie słowotwórczej – podaje przykłady neologizmów artystycznych	– uwzględnia oboczności występujące w podstawie słowotwórczej – próbuje tworzyć i stosować neologizmy artystyczne	
Rodzaje i funkcje formantów Zakres i treść wyrazu	– wie, co to jest formant – zna podstawowe rodzaje formantów – zna terminy <i>treść</i> i <i>zakres</i> wyrazu	– wyjaśnia, co to jest formant – zna różne rodzaje formantów – rozróżnia treść i zakres wyrazu	– omawia rolę formantu – omawia różne rodzaje formantów – wyjaśnia, czym jest treść, a czym – zakres wyrazu	– omawia formant jako element słowotwórczy – tworzy wyrazy przez użycie różnych rodzajów formantu – wyjaśnia zależności zachodzące między zakresem i treścią wyrazu	– bezbłędnie i funkcjonalnie stosuje wszystkie rodzaje formantów przy tworzeniu wyrazów pochodnych – swobodnie stosuje wyrazy, uwzględniając ich treść i zakres
Wyrazy złożone – złożenia, zestawienia, zrosty Zapożyczenia	– wie, czym cechują się wyrazy złożone – zna zasady pisowni wyrazów złożonych – wie, co to są zapożyczenia	– tworzy wyrazy złożone – stara się przestrzegać zasad pisowni wyrazów złożonych – nie nadużywa zapożyczeń	– rozróżnia złożenia, zestawienia, zrosty – stosuje zasady pisowni wyrazów złożonych – zna różne rodzaje zapożyczeń	– funkcjonalnie wykorzystuje złożenia, zestawienia, zrosty – bezbłędnie zapisuje wyrazy złożone – zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi tam, gdzie jest to możliwe	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wyrazach złożonych i zapożyczeniach do interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych
Rodzina wyrazów Moda językowa	– wie, kiedy wyrazy tworzą rodzinę – tworzy proste rodziny wyrazów – wyjaśnia, co to jest rdzeń – dostrzega zjawisko mody językowej	– wyjaśnia, kiedy wyrazy tworzą rodzinę – tworzy rodziny wyrazów – dostrzega oboczności w rdzeniu – wskazuje przejawy mody językowej	– wyjaśnia, co to są wyrazy pokrewne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej – omawia przyczyny mody językowej	– omawia pokrewieństwo wyrazów – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i dokonuje analizy słowotwórczej tworzących je wyrazów – zaznacza oboczności w rdzeniu – nie ulega modzie językowej	– wykorzystuje wiedzę o wyrazach pokrewnych przy analizie tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Skrótowce Skróty	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje proste skrótowce – podaje znaczenia prostych skrótowców – poprawnie zapisuje proste skrótowce – podaje znaczenia podstawowych skrótów – zna podstawowe zasady pisowni skrótów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to są skrótowce – podaje znaczenia skrótowców – poprawnie zapisuje skrótowce – podaje znaczenia popularnych skrótów – stosuje podstawowe zasady pisowni skrótów 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje różne rodzaje skrótowców – podaje znaczenia różnorodnych skrótowców – stosuje poprawne formy skrótowców – zna znaczenia skrótów – poprawnie zapisuje popularne skróty 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia skrótowce i ich rodzaje – podaje znaczenia różnorodnych skrótowców, w tym rzadko stosowanych – stosuje poprawne formy wszystkich skrótowców – zna znaczenia różnorodnych skrótów – poprawnie zapisuje różnorodne skróty 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje poprawnie i funkcjonalnie skrótowce i skróty, zapisuje je bezbłędnie
Zebranie i powtórzenie wiadomości ze słowotwórstwa	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne – rozpoznaje podstawę słowotwórczą i formant – zna różne rodzaje formantów – tworzy proste rodziny wyrazów – rozpoznaje rdzeń – rozpoznaje wyrazy złożone – rozpoznaje skrótowce – objaśnia proste skrótowce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy, a czym – pochodny – wyjaśnia, czym jest podstawa słowotwórcza i formant – podaje przykłady różnych rodzajów formantów – tworzy rodziny wyrazów – wyjaśnia, czym jest rdzeń – omawia wyrazy złożone – podaje przykłady prostych skrótowców 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi – omawia budowę słowotwórczą wyrazów pochodnych – wymienia różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – wyodrębnia rdzeń – tworzy złożenia, zestawienia, zrosty – stosuje skróty i zna ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi – dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – stosuje różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – zaznacza zależności między wyrazami – odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej – zaznacza oboczności – funkcjonalnie stosuje złożenia, zestawienia i zrosty – stosuje różnorodne skróty 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje wiedzę ze słowotwórstwa do analizy i interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				i zna ich znaczenie	